



Zdroj: <https://www.sokujiciplaneta.cz/priroda/sub-pulhodina-bez-jidla-se-u-rejsku-rovna-rozsudku-smrti>

Půlhodina bez jídla se u rejsků rovná rozsudku smrti

Rejsci jsou malí nenápadní savci, kteří žijí téměř na všech kontinentech světa. Jejich rychlý metabolismus spolu s malou velikostí jim ale neposkytuje příliš dlouhý život. A to i přesto, že je predátoři téměř neloví. Sliny rejsků jsou totiž jedovaté.

Kromě Austrálie a Jižní Ameriky najdete nějakého zástupce **čeledi rejskovitých** na celém světě.

V České republice se vyskytuje hned **7 druhů**, mezi ty nejhojnější patří **rejsek obecný** (*Sorex araneus L.*) a **rejsek horský** (*Sorex alpinus L.*). Rejsci zřídka dorůstají více než 80 mm a ručičky vah se v jejich případě pohybují okolo 14 gramů hmotnosti. Pozorovatele jako první na rejskovi zaujme jeho nápadně protažený čumáček. Čelisti ukrývající dlouhé ostré zoubky potvrdí, že před námi nestojí hlodavec ale **hmyzožravec**.

Udatný bojovník s velkým panstvím

Rejsek obecný je v našich končinách nehojnější. Zbarvením je spíše hnědý a vyskytuje se hojně až po oblasti Číny a Mongolska. Jde o velmi **dravého živočicha**, který si troufne i na kořist mnohem větší, než je sám. Jestliže **rejsek obecný** žije v oblastech s pevnými půdami, velmi brzy obývá velký a složitý systém nor. Některé vyhrabává, jiné zabírá a uvnitř honí vše od zemního hmyzu až po jiné menší hlodavce. Zvláště mláďata hrabošů a myší mu velmi chutnají. Ale nepohrdne ani žížalami, slimáky, brouky, housenkami a dalšími bezobratlými.



Nory vyhrabané v měkké půdě nebo v mechu mu tolik možností k **podzemnímu lovu** neposkytují, častěji se proto musí vydávat na povrch. Pohybuje se velmi rychle a obratně. Na větší kořist útočí ze zálohy, rychlý hmyz jednoduše doběhne. **Rejsek horský** (s černě zabarveným bříškem) navíc umí jako jediný z našich rejsků **šplhat po stéblech trav**, na kterých se přidržuje ohebným ocasem. Nejčastěji se vyskytuje v blízkosti vodních toků s dostatečně hustou a pevnou zelení. Všechny druhy rejsků jsou u nás **zákonem chráněné**.

Nedokonalé trávení nutí rejsky stále jíst

Rejsek musí každý den spořádat 1-2x tolik potravy, co sám váží. U mláďat nebo starších jedinců může i půl hodina bez jídla znamenat smrt. Jinak rejsek běžně **uhyne bez potravy** za 4-9 hodin. Důvodem je jeho **nedokonalá trávicí soustava**. Už po několika minutách po najezení totiž rejsek vyloučí stolici s velkým množstvím nestráveného jídla a využitelných zbytků. Jeho nora díky tomu na dálku charakteristicky čpí.

Tento handicap způsobuje, že rejsek musí téměř neustále něco konzumovat. Denně si nemůže pospat více než 2-3 hodiny, a i tehdy **dělí odpočinek** do kratších intervalů. I díky tomu rejsek obvykle nežije déle než 12-16 měsíců. A i když v zajetí lze jeho dožití o něco prodloužit, obvykle druhou zimu svého života nepřežije.

Jedovatý savec i v našich končinách

Jedovaté savce si obvykle spojujeme s exotickými končinami a zvířaty, jako je **ptakopysk** nebo **haitský štětinatec**. Jako první byla ovšem jedovatost savců popsána na severoamerickém **rejskovi krátkoocasém**, a to už v roce 1889. **Jedovatý sekret** se nachází v **podčelistních žlázách** a při kousnutí způsobuje větším zvířatům včetně člověka nepříjemné otoky doprovázené palčivou bolestí, které ale nejsou nijak nebezpečné.



I u nás žije jeden jedovatý savec. Jmenuje se **rejsec vodní** a s rejsky je blízce příbuzný. Řezáky rejsce vodního mají na vnitřní straně rýhu, díky které může při kousnutí jedovatý sekret proudit do rány. Bolest a otok pak přetrvávají i několik dní. Z toho důvodu kočky ani jiní **predátoři rejsce nepožírají** a pokud jsou k tomu v nouzi přesto donuceny, hlavu nechávají bez povšimnutí.

Chov rejsků na zahradě

Každý rok zažívají nadšení chovatelé hořké zklamání. Rejsci se totiž v zimě často stahují do lidských obydlí. I přes svou rychlost jsou poměrně hloupí a snadno se dají nalákat třeba do pytlíku naplněného pilinami s kouskem syrového masa. **V zajetí** však obvykle **umírají** do několika hodin, a to i při přísunu vhodné potravy. Důvodem je pravděpodobně šok.

Mnohem lepší je tedy vytvořit rejskům **vhodné místo** k ubytování přímo **na zahradě**. Odvděčí se vám za to likvidací všech možných **zahradních škůdců**, od slimáků až po hraboše a myši. Postačí jim malá keramická budka nebo **domeček určený pro čmeláky**. V příbytcích s větším otvorem se neusadí kvůli strachu z predátorů. Domek je dobré zakrýt starším listím nebo hlínou tak, aby vstupní otvor zůstal volný a umístit ho do stínu, například po listnatý strom. Malí návštěvníci se v něm určit objeví co nevidět.



EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání



Zkoumavé čtení: systematické zavedení dílny čtení a oborového čtení do výuky na 2. st. základních škol /na víceletá gymnázia v ČR“, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_076/0016346.

Projekt je financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.